PÄÄESIKUNTA
Sotilaslakimies Elina Juutilainen
Insinöörikapteeni Petri Uusitalo
Helsinki

MUISTIO

26.10.2022

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE SOTILASAJONEUVOLAIKSI JA LAIKSI TIELIIKENNELAIN MUUTTAMISESTA, HE 221/2022

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Pääesikunnalta kirjallista asiantuntijalausuntoa otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä. Pääesikunta on osallistunut lakiesityksen valmisteluun osana puolustusministeriön asettamaa työryhmää. Puolustusvoimien näkemykset on pääosin otettu valmistelussa huomioon.

Sotilasajoneuvolaki tulee kokonaisuutena parantamaan ja selkeyttämään sotilasajoneuvoja koskevaa sääntelyä ja mahdollistamaan tarvittavat toimenpiteet joustavasti eri valmiuden säätelyn tilanteissa. Sotilasajoneuvoja koskevat asetuksen- ja määräyksenantovaltuudet mahdollistavat puolustushallinnon sisällä tarkoituksenmukaisen ja oikeaaikaisen toiminnan kaikissa valmiuden tiloissa. Alustavan arvion mukaan sotilasajoneuvolailla huomioidaan myös mahdollisen sotilaallisen liittoutumisen mukaiset tarpeet.

Sotilasajoneuvolaki selkiyttää siviili- ja sotilasviranomaisten roolia ja vastuunjakoa. Pääesikunnan teknillisellä tarkastusosastolla olisi jatkossa selkeä sotilasajoneuvoja koskeva toimivalta.

Sotilasajoneuvolakiin esitetty säännös koskien kansainvälisiä sotilasajoneuvoja on keskeinen asia, mikä parantaa kansainvälisten sotilasajoneuvojen tilannetta merkittävästi. Sotilasajoneuvolaissa tunnistettaisiin kansainvälinen, toisen valtion tai kansainvälisen järjestön, sotilasajoneuvo sääntelyssä, joka koskee myös Puolustusvoimien sotilasajoneuvoja. Säännös on käytännön tasolla merkittävä esimerkiksi Puolustusvoimien kansainvälisen harjoitustoiminnan kannalta.

Hallituksen esityksessä esitetty vaikuttavuuden arviointi on osittain alustava ja vaikutusten kumuloituminen tuleekin ottaa huomioon puolustushallinnon sisäisessä jatkotarkastelussa. Lisäksi tarkastelussa tulee ottaa huomioon mahdollisista henkilöstön siirroista aiheutuvat vaikutukset.

Pääesikunta on hallituksen esityksen luonnoksesta puolustusministeriölle antamassaan lausunnossa esittänyt huolensa sotilasajoneuvolain

nopeasta voimaantulosta heti vuoden 2023 alussa ilman riittäviä siirtymäsäännöksiä. Lausuntokierroksen jälkeen puolustusministeriö on lausuntopalautteen perusteella sisällyttänyt lakiin siirtymäsäännökset, jotka mahdollistavat joustavan siirtymän. Lisäksi tilannetta joustavoittaa se, että lailla ei kumottaisi sotilasajoneuvoista annettua puolustusministeriön asetusta (180/2006). Puolustusministeriön asetus voidaan kumota, kun tarvittavat Pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston määräykset ja puolustusministeriön asetukset ovat voimassa. Tämän voidaan katsoa pääasiallisesti ratkaisevan haasteet, joita siirtymästä aiheutuu.

Huomiota kiinnitetään lisäksi siihen, että hallituksen esityksen sotilasajoneuvolain 9 §:ää koskevissa pykäläkohtaisissa perusteluissa esitetty tarve Pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston osastopäällikön virkaan nimittämisestä puolustusministeriön toimin edellyttää tarkempaa oikeudellista arviointia sekä muuta jatkoselvittämistä. Puolustusministeriön liikenne- ja viestintäministeriölle esittämässä asiantuntijalausunnossa on lisäksi esitetty erillisen tarkastusviranomaisen perustamista puolustushallinnon hallinnonalalle. Puolustusvoimissa ei tässä vaiheessa ole tällaisia muutostarpeita noussut esiin. Mikäli uusia arviointeja tehdään, tulee huomioon ottaa aiemmat selvitykset Pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston riippumattomuudesta.

Elina Juutilainen
Sotilaslakimies
Oikeustieteen maisteri

Petri Uusitalo
Osastoinsinööri
Insinöörikapteeni